

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

РОБОЧА ПРОГРАМА
наукової практики аспірантів

Галузь знань	<u>В-Культура, мистецтво та гуманітарні науки</u>
Спеціальність	<u>В10 – філософія</u>
Кафедра	<u>філософії</u>

Схвалено вченою радою
Навчально-наукового інституту
соціально-гуманітарних технологій
Протокол № 7 від «27» січня 2026 р.

Директор ННЦ

проф. Кіпенський А.В.

Харків 2026 р.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Робоча програма наукової практики аспірантів складена відповідно до Положення про Наукову (або виробничу) практику аспірантів НТУ «ХП» СУЯ ХП-А-П6.15:2021 та освітньо-наукової програми «Філософія».

1.1.1. Положення про наукову практику аспірантів НТУ «ХП» (далі Положення) розроблено відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі в Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» (далі Університет) та інших нормативних документів Міністерства освіти і науки України. Діє тимчасово до введених стандартів вищої освіти підготовки докторів філософії.

1.1.2. Практика та наукова практика, як її складова, є невід'ємною складовою процесу підготовки здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня доктор філософії у Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» (далі Університет) та є завершальним етапом навчання. Науково-дослідна практика (надалі практика) забезпечує набуття фахових компетентностей здобувачами вищої освіти та сприяє працевлаштуванню випускників. Для забезпечення проведення практики здобувачами вищої освіти НТУ «ХП» (на разі кафедра філософії НТУ «ХП») розробляє програму практики.

1.1.3. Для планування проведення практики та фіксації результатів аспірант, під керівництвом відповідального викладача, веде щоденник практики встановленого в Університеті зразка. По закінченню практики аспірант складає звіт про проходження наукової практики (сторінка G2 індивідуального плану роботи аспіранта).

1.2. Практика проводиться на 3 курсі, протягом 10 календарних тижнів. Графік проходження практики узгоджується з завідувачем кафедрою та викладачами кафедри.

1.3. Наукова практика (далі практика) є складовою професійної підготовки до науково-педагогічної діяльності докторів філософії у вищій школі. Практика включає ознайомлення з науковою роботою викладачів кафедри, організацію відповідного наукового процесу студентів, науково-методичну роботу за дисципліною, одержання навичок наукової діяльності викладача, організацію науково-дослідної та науково-пошукової роботи, роботи в науково-технічній бібліотеці НТУ «ХП» та інших наукових бібліотеках, сайтах відкритих електронних бібліотек.

1.4. Наукова практика відіграє системоутворюючу роль та серед усіх форм освітньо-наукової діяльності аспіранта, дозволяє засвоїти, виявити та передати одержані знання з філософських дисциплін, методів науково-дослідної та науково-пошукової, комунікаційної роботи. Наукова практика передбачає безперервність та послідовність її проведення в умовах очного та дистанційного навчання для інтенсивного формування достатнього рівня практичних компетентностей наукового та науково-педагогічного працівника.

2. БАЗИ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

2.1. В умовах, що виникли у 2026 році місцем проходження наукової практики є кафедра філософії НТУ «ХПІ».

2.2. Зміна в змісті або часі наукової практики може відбутися лише з аргументованих та поважних причин. Рішення про можливість зміни практики приймається на засіданні кафедри з узгодою завідуючого кафедри.

3. МЕТА ПРАКТИКИ

3.1. **Мета практики:** формування та оволодіння аспірантами основами наукової діяльності та відповідної системи компетентностей майбутніх науково-педагогічних працівників, здатних здійснювати аналітичне осмислення стану та перспектив розвитку сфери філософської освіти, вміння створювати та впроваджувати новий зміст наукового пошуку та комунікації у науковій спільноті та новітні методики (технології) вивчення філософії та оволодіння здобувачами вищої освіти рівня доктор філософії здатністю розв'язувати комплексні наукові проблеми в своїй галузі, здійснювати дослідницько-інноваційну діяльність, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань, наукових принципів, а також практичне впровадження отриманих результатів.

Завдання практики:

✓ ознайомлення зі структурою, науковою проблематикою та результатами наукової роботи академічних і навчальних закладів та їх провідних спеціалістів щодо обраного напрямку досліджень;

✓ вивчення теоретичних класичних джерел за обраною науковою проблемою, пов'язаною зі спеціалізацією кафедри філософії та відповідно до наукової проблеми дослідження щодо майбутньої роботи відповідно до рівня здобувача наукового ступеня доктора філософії;

✓ визначення аспірантом стану розробки питань обраної наукової проблеми у вітчизняній та іноземній літературі;

✓ визначення структури та основних завдань наукового дослідження відповідно до рівня здобувача наукового ступеня доктора філософії;

- ✓ оволодіння методикою обробки та аналізу отриманих даних;
- ✓ апробація основних теоретичних та практичних рекомендацій науково-пошукової роботи аспіранта (у формі виступів на конференціях, семінарах, написанні наукових статей тощо);
- ✓ зосередження на тематиці наукових пошуків аспіранта, що передбачає можливість використання нових методів та отримання необхідних результатів для подальших досліджень;
- ✓ отримання досвіду наукової роботи в умовах вищої школи;
- ✓ формування в аспірантів уявлень про пошуково-наукову та видавничу діяльність;
- ✓ вивчення методів та нових технологій наукової діяльності та роботи з новими технологіями та електронними базами даних у сучасній науковій спільноті;
- ✓ створення навичок щодо питань конвенцій та комунікації у науці, науковій спільноті.

4. ВНАСЛІДОК НАУКОВОЇ ПРАКТИКИ АСПІРАНТ ПОВИНЕН

Знати:

- ✓ правові та нормативні основи функціонування системи наукової діяльності;
- ✓ сучасні досягнення та тенденції розвитку наукового напрямку відповідного структурного підрозділу, де здійснюється практика;
- ✓ основи культури наукової комунікації, збереження авторських прав та патентів, майстерності, сучасні науково-дослідні технології.

Вміти:

- ✓ вільно презентувати результати сучасних наукових досягнень, концепцій тощо та обговорювати їх з фахівцями і нефахівцями;
- ✓ кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях;
- ✓ планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження зі спеціальності та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів;
- ✓ глибоко розуміти загальні принципи та методи спеціальності, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях;
- ✓ аналізувати труднощі, що виникають під час наукової діяльності, вирішувати та попереджати їх.

Володіти:

- ✓ здатністю виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у спеціальності;
- ✓ здатністю вирішувати проблеми в науковій сфері, оцінювати та забезпечувати якість досліджень, що виконуються;
- ✓ методикою та технологіями проведення різних видів науково-дослідних робіт;
- ✓ правилами комунікації у науковій спільноті, правилами використання наукових текстів, методів, гіпотез, тощо;
- ✓ основами організації процесу подальшого вдосконалення наукової праці;
- ✓ знаннями про нормативну базу оформлення результатів.

5. СТРОКИ Й ПОРЯДОК ПРОХОДЖЕННЯ НАУКОВОЇ ПРАКТИКИ

Проходження наукової практики на третьому році навчання є обов'язковим в обсязі, що вказаний у навчальному плані.

Організатором практики є кафедра філософії, яка здійснює підготовку доктора філософії за спеціальністю «В 10 – філософія». База для проходження наукової практики кафедра філософії.

План практики розробляється керівником і аспірантом та затверджується на засіданні кафедри. Загальне керівництво та контроль за проходженням практики аспірантів покладається на завідувача кафедри. Безпосереднє керівництво та контроль за виконанням плану практики аспіранта здійснює науковий керівник.

Науковий керівник аспіранта:

- узгоджує план практики та її календарні строки із завідувачем кафедри філософії;
- формулює задачі до самостійної роботи аспірантів на період практики, надає консультації;
- проводить необхідні організаційні заходи стосовно виконання плану практики та надає аспіранту допомогу, що пов'язана з проходженням практики та оформлення звіту.

Аспірант, відсторонений від практики або робота якого була визнана незадовільною, вважається особою, що не виконала індивідуальний план.

6. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

6.1. На початку практики аспірант знайомиться з режимом роботи, умовами проведення наукових досліджень і розробок, матеріальною базою, керівником практики від місця проходження практики, основними правилами

техніки безпеки і пожежної безпеки. Наступним етапом є узгодження плану практики і складання графіку проходження практики.

6.2. Науково-дослідна складова практики аспіранта повинна включати:

- 6.2.1. засвоєння методик виконання наукових досліджень;
- 6.2.2. виконання оригінального дослідження за темою наукового дослідження аспіранта;
- 6.2.3. підготовку, представлення та обговорення результатів наукових досліджень: участь у наукових конференціях, семінарах, підготовка до друку наукових публікацій за темою наукового дослідження аспіранта тощо;
- 6.2.4. участь аспірантів у науково-дослідницькій діяльності за місцем проходження практики;
- 6.2.5. складання звіту з практики.

7. КОНТРОЛЬ ТА ЗВІТНІСТЬ

7.1. За результатами проходження практики аспірант надає кафедрі такі звітні документи:

- лист з індивідуального плану аспіранта (сторінка G2 Наукова практика);
- звіт про проходження наукової практики;
- відгук про проходження наукової практики.

7.2. За результатами практики аспірант звітує на засіданні кафедри та здає до відділу аспірантури сторінку «G2» індивідуального плану роботи аспіранта. За результатами доповіді та обговорення звіту кафедра оцінює складання заліку з практики.

Робочу програму наукової практики аспірантів

розробив Тараров Я.В. проф. кафедри філософії Тараров Я.В.

Затверджено на засіданні кафедри філософії НТУ «ХПІ» від 26 січня 2026 р. протокол № 10.

Завідувач кафедри філософії Городиська О.М. доц. Городиська О.М.

Завідувач аспірантури Шайда В.П. доц. Шайда В.П.